

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes szám ára 4 kr.
Egy évre 10 — kr.
Félévre 5 — " "
Negyedévre 2 1/2 — " "
Egy hónapra 1 — " "

Felolós szerkesztő: KOHÁNYI GYULA
Főmunkatárs: IFJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók: HOFFMANN és TÁRSA.

Hirdetési díj:
Egy hasábos pént. sorert 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
kiadások alk. szerint jutányos áron vetelnek fel. Helyg-díjmin
den külön megítáratást 30 kr.

Wolaffka térít.

Debreczen, április 7.

Épen tegnap foglalkoztunk a klérus működésével, kifejtettük azokat az elveket — nem hagyva figyelmen kívül a többi felekezeteiket sem, — amelyek betartása mellett a róm. kath. papság megtarthatja s a haza javának előmozdítására használhatja nagy vagyonát. Egy momentumot azonban szándékosan nem domborítottunk ki eléggé, mert úgy képzeltük, hogy a magyar papság csak hazafias lehet, s aki nem az, az nem is magyar. A hazafiságnak azonban első és főkélléke az államtörvények tiszteletben tartása.

Nem minden czélatosság nélkül adtuk ki tegnapi cikkünket, gondoltunk a városunkban összesereglett egyházmegyei közgyűlésre, midőn jóakaratu tanácsainkat közrebocsátottuk; de arra igazán nem gondoltunk, hogy a folytatását is meg kell irnunk, s egy füst alatt a kivételekkel is foglalkoznunk kell, akik pedig, ha elég erősek, veszélyeztetni képesek az egész alkotmányt s többé nem irigység, hanem közszükség fogja a szekularizációt napirendre hozni.

S épen a tegnapi egyházmegyei közgyűlés egyik tárgya véteti fel velünk újból a tollat, hogy a kivétellel foglalkozzunk, az nevezetesen, mely a debreczeni lelkészi karnak azon jelentéséről referál, hogy Wolaffka Nándor cz. püspök és debreczeni plébános ur több ízben vett fel az ev. ref. egyházból áttéréseket anélkül, hogy az e te-

kintben fennálló törvényeket figyelembe vette volna, azaz nem kívánta a ref. lelkészi hivatalnál történt bejelentés igazolását.

Valóban, ez a kivétel méltó arra, hogy külön foglalkozunk vele. Hiszen eddig a róm. kath. papság a 68. LIII. cikknek csak a keresztelekre vonatkozó rendelkezéseit nem volt hajlandó figyelembe venni, azok pedig immár el vannak törölve, — s most már újabb szakaszait igyekeznek némely tulbuzgó tagjai kikezdeni? — Tehát mégsem volt helyes a papság hazafiságát olyan természetes dolognak tartani?

Wolaffka Nándor urról eddig sem voltunk hazafiság tekintetében valami nagy véleménynyel, a radnai német szónoklat kiábrándíthatta azokat is, a kik eddig illuziókban ringatták magukat, hanem azt mégsem hittük ő róla sem, hogy vállalkozni merjen az ország felekezeti békéje feladására, a kulturharcz igazi kitörésének előidézésére.

Mert mi lesz ennek az eredménye? Törvényes eljárás, mely az ő megbüntetésével fog végződni, ennek pedig folytatása lesz, az egész főpapság állásfoglalása a törvény ellen, szóval újra háboru, állami közbelépés, újabb törvények, — és szekularizáció.

Vagy talán ezt akarják? Jó! Mi nekünk ez sincs ellenünk, mi csak igaz értékére akartuk, leszállítani a mozgalmat, mert nem azért kell eivennünk a papi birtokokat, mert van nekik, hanem csakis azért és akkor ha nem érdemelik meg. Wolaffka ur, úgy látszik ezt az utóbbi kvalifikációt akarja elérni.

E sorok íróját bizonyára nem vezeteti ebben a kérdésben felekezeti gyűlölség — a mint nem vezet sehoh, hanem a törvény tisztelete és a egyház ügye mindig felette áll lelkében minden más érzésnek, s ez a kettő nála mindenkitől tiszteletet, megsértőire pedig példás büntetést követel!

Kohányi Gyula.

BELFÖLD.

A képviselőház legközelebbi ülését pénteken d. e. 11 órakor tartja. Ennek napirendjét a párisi kiállításra leendő részvételtől szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása és az összeférhetlenségi törvény revíziójára kiküldendő 21 tagu bizottság megválasztása képezi. Ezután a Ház érdemleges ülést április hó 28-ig nem tart.

Az összeférhetlenségi törvény revíziója tárgyában kiküldendő 21 tagu bizottságot a képviselőház pénteki ülésében választja meg. A bizottságban a kormánypart 14 taggal, a nemzeti part 2 taggal, a Kossuth part 3 taggal, az Ugron part 1 taggal és a néppárt szintén 1 taggal lesz képviselve. A bizottság üléseit csak a husvétii szünetek után fogja megkezdeni.

A 16. §. módosítása. Erdély Sándor igazságügyminiszter legújabb értesülésünk szerint, az esküdszékekről szóló törvényjavaslat 35. §-ának elejtése után a bünvádi eljárást életbeléptető törvény 16. §-hoz sem fog mereven ragaszkodni. A kormány hozzá fog járulni egy olyan új ponthoz, mely kimondja, hogy magán egyének nem tekintetik az, aki valamely törvény által alkotott testületnek tagja. Ez az intézkedés szövegezése szempontjából talán javítás a sérelmes törvényjavaslaton, mert legalább némi támpontot nyújt annak a meghatározására, hogy kik

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az akáczfák városából.

(Földi János emlékünnepe H.-Hadházon.)

— A »Debreczen« eredeti tárczája. —
Irtá: Ifj. Móricz Pál.

A hadházi nemes atyafiak elei mely bölcsességgel, belátással cselekedtek, mikor a homokos buczkák között leásták a földbe az első gerendákat és építettek igénytelen, de kőbor hadi népnek teljesen megfelelő földgunyhókat; mert e homok buczkákban a megáldott erő mind oly pazar jóssággal fakasztott növelt hatalmas erdei fakat, mézédés gyümölcsű szőlőtökeket, buzakalászt, mely meghajolva ring, hogy a nánási, dorogi atyafiak híres fekete földje sem különben...

Lombos fa már akkor is elég árnyékolta a kezdetleges földgunyhókat, mit ha a tatár elpusztított, felépítéséhez nem okvetlenül szükségeltett az »Adriaticai Súrta« biztosítási kár díja? Hanem most amidőn a gunyhók helyén csinos fehér házak

emelkedtek, még jobban meglombosodtak azok. Mintha csupa erdőség volna az egész város. Öreg tölgyek, hars is közöttük, meg a Pelykuri a sugár fenyűlái a gölya fészkekkel, de a legtöbb mégis az akácz, melyek illatosan bódít mézes belü fehér virága s mely susogván libegő zöldlevelével, mint a bánatos aszszony ugy borul a sirdombokra, hús arnyékát, mint fekete selyem keszkenőt akként, reájok terítvén...

— Az akáczfák városa!... Méltóan lehet így nevezni Hajdu-Hadház városát, ahol tegnap, április 6-ik napján, a kegyelet oly fényesen adózott egy szerény, igénytelen magyar tudós emlékének. A midőn nagy nevű tudósok, írók, főhivatalnokok, földbirtokosok s a borozdákat hasogató nép jelenlétében leleplezték néhai, tekintetes Földi János, hajdu-kerületi, főfizikus uramnak tiszteletes síremlékét, mely tudós doktor fizikus uram maga is, mint az akácz az erdő többi büszke fái között, oly igénytelen, de oly kedves, oly sokféleképen alkalmas szerszámának behasználható volt...

Földi János ezélt 96 évvel halt meg, tehát oly régen, hogy még az öreg hajdu

temető sírhalmái is elsimultak a tudós akáczfaktól árnyékolt sirdombja mellett. Nem mondhatni hogy az inkább tudományosnak nevezhető világon kívül más emberei a földnek valami különösképen őrizgettek volna az emléket ennek a derék uttörőnek, ki egy »eldiákossodott« korban merészelt nemcsak magyarul érezni, de magyarul írni, magyar füvészkönyvet, magyar grammatikát szerkeszteni igen tudós és értelmes főfizikus létere abban az időben, — szörnyű főben és czopban járó bűn, majd felejtém, még versifikált is — mikor a magyar nyelv poétáit kőbor, peregrinus diákokként tekintették, kikkel bármely Józsa Gyuri szerű alak megengedte a legotrombább tréfákat, kik közül nem egy valóságos uraságtól levetett mentében, eszében is járt, mint a varázshedűs Lavotta, meg Csokonai a kicsapott göndörhaju debreczeni diák...

Mint lapunk tegnapi tudósításában névszerint is kiirtuk előkelő társaság sereglett Debreczen, B.-Pest es a Hajdu városok föl Hadháza, ez ünnepre s bárha boros volt is az eg, de elég derűs volt a hangulat ahhoz képest, hogy jót nevéssenek egy földbirtokos eme kérdésén, aki az állomáson a nagytársaságot látván, kérdezte:

azok a magán egyének, a kiknek ügyei a rendes bíró előtt tárgyaltnak, de a 48-as törvényvel szemben még mindig oly reakzionárius a javaslat ez intézkedése, hogy törvénybe iktatása alkotmányjogaink egy lényeges megsértését jelentené.

A 35. §. elejtve.

— Az igazságügyi bizottság ülése. —

A magyar politikai világ és a magyar jogász közönség magasra felecsigázott érdeklődése mellett kezdte meg a képviselőház igazságügyi bizottsága az esküdtbíró-ságokról szóló törvényjavaslat tárgyalását. A javaslatot a sajtó és a jogász közönség sok oldalról és igen jogszerűen támadta. Kifogásolta az esküdteknek a szakbírók által történendő kiválasztását, a 34. §-t, a mely a minisztert egyes törvényszékek egyesítésére hatalmazza, de mindenekelint a 35. §-t, a mely megadja az összkormányának a jogot, hogy az esküdtbírók hatáskörét bizonyos törvényszékek területén lefoglalja.

A javaslat ellen eddig elhangzott minden kifogás elenk vizsgálata alatt a bizottságban. Mindjárt feltűnt az előadónak, Chorin Ferencnek, a javaslatot ismertető beszéde, a melyben minden tartozkodás nélkül elismerte, hogy a 35 §. közjogunk szemléjébe ütközik, veszélyeztetni az alkotmány szabadságát és léteben támadja meg a nemzeti önállóságot. A kormánypart egy másik jogásza, Szivák Imre, ugyanily nyíltsággal fejezte ki aggályait a javaslatnak az esküdtek kiválasztására vonatkozó részei ellen és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a bírói tekintély fog csorbát szenvedni, ha az esküdtek kiválasztása az ő kezükbe lesz letéve. Az ellenzék szóinkai, Györy Elek, Barta Ödön, Hodossy Imre, Barabás Béla, Bernáth Béla határozottan támadták a javaslatot. Barta Ödön a leghatározottabban állást foglalt a javaslat reakzionárius tendenciájával szemben.

Erdeély Sándor igazságügyminiszter pedig a kormány nevében a mindenképp kifogásolt 35 §-t egy szerűen visszavonta. A Pál-fordulásnak kétségtelenül meg van a

magya negy jelentősége. — Először, hogy a kormány megijedt a fejére zúdított támadásoktól és másodsor, hogy a kormánypart kebelében se valami nagyon uralkodik az a reformáló áramlat, a melyet a 16. és a 35. §. megoldására mintegy védelmül eddig felhozottak. A 35. §. elejtével a sajtó diadalt aratott és remélhető, hogy ha époly egyértelműséggel fogja támadni továbbra is a hirhadt 16. §-t és az esküdteknek a szakbírók által történendő kiválasztását, e tekintetben is czélt fog érni.

Nem lehetetlen a miniszter mai beszéde után azonban, hogy ez hiu reménynek fog bizonyulni.

A 35. §. diadalra jutásában a kormány sem igen bizhatott, sőt diadalra jutását talán nem is akarta, de belevette a javaslatba, mert úgy számított, hogy a 16. és a 35. §-okkal elégedetlen elemeket majd lekényerezni azzal, hogy a 35. §-t eliminálja és megszavaztatja a 16. §-t, ami a 35. §. elejtése után már majd jóval könnyebben fog menni.

Ez a felteves nagyon valószínűnek látszik és ép azért nagyon óhajtható volna, hogy a bizottság ellenzéki tagjai a 16. §. tárgyalásánál még nagyobb vehemenciával támadjanak és követeljék, hogy ha a szakaszt nem is ejtik el, de legalább akként módosítsák, hogy a sajtó szabadsága minél kisebb csorbát szenvedjen.

Erre annál nagyobb a szükség, mert az esküdtszékek megalakítása, illetve az esküdtek kisorsolása a sajtószabadságra nézve oly hátrányos módon történik, hogy már ez egymagában is elegendő az eddig kivívott jogokat teljesen illuzóriussá tenni. Györy Elek, Emmer Kornél és Barta Ödön, de Szivák Imre is, nagyon helyesen fejtették ezt ma ki és követelték, hogy a miniszter e tekintetben is koncessziókat tegyen. Mert elvégre is nem szabad és nem független az az esküdtszék, a melynek tagjait a kormánytól kinevezett bírák választják ki.

Bizák ezt továbbra is a sors szeszélyére, ép úgy mint eddig történt. Reméljük, hogy az az akció, amelyet a két javaslat sérelmes intézkedései ellen minden oldalról megindítottak, ép úgy, mint már a 35. §-ra nézve, e tekintetben is sikerre fog vezetni.

A tudós igazgató költői nyelvezetű beszéde, mely nagy hatást keltett — a Vasárnapi Ujságban fog egész terjedelmében megjelenni.

A Géressy Kálmán beszédjének hangulatát végszavára lerántották a lepel: az emlékköről, mely át lett adva gondozás végett a *Magyar Tudományos Akadémia* óriás babérkoszoruját a jeles magyar tudós úr. Entz Géza, a Csokonai kör hajdu színszabados remek koszoruját pedig — mely Janatka kertésznel készült — Komlóssy Arthur helyezték az oszlopra, rövid szavak kíséretében.

Szabó Lajos hadházi ev. ref. lelkész, ki díszes papi magyar viseletében felköltötte a vendégek figyelmét, szép alkalmi imát mondott, mely után az ünnepnek egy igen érdekes, sikerült és eredeti pontja következett.

Az ünnepély műsorában alkalmi éneként volt megnevezve, — mondván — előadja a helybeli dalegylet? . . . No már kérem, mi által a János ságban a la Pulszky Gusztáv véve az embereket, annyira elvagyunk telve ezekkel a helybeli dalokkal, melyek kikötnek, mint a Czuczor apó ha czisipja, hogy a közönséges sablonszerűen még a káposzta hazájában, a Hájdu Hadháza városában sem vártunk többet?

A mókusú tegyék bolondd, mondotta ami jókedvű, szellemes kis tanfelügyelőnk dr. Eötvös K. Lajos, hisz ez nem a helybeli

A magyar nyelv számüzése.

A szentszék, a magyar liturgia kérdésében kimondta, hogy nihil in modo veteri. Erre nézve a bécsi Vaterland ezt írja:

A szent officium kongregációja elé a következő kérdések kerültek:

Miután Magyarországon, a budapesti egyetemi templomokban ez év (1896) június 27-én, a görög rítusu ruthének magyar nyelven végeztek egy énekes misét, az a kérdés merült fel:

1. Tűrhető-e a magyar nyelv használata a szent liturgiában?

2. Liturgikus könyveket szabad-e magyar nyelven kiadni?

A kongregáció mindkét kérdése 1896. szeptember 2-án így felelt: nem és a visszaélések — véget kell vetni.

Jelenthetjük az is, hogy egy második kérdés után, mely a határozot szelidítését czélozta, a kongregáció teljes mértékben fenntartotta határozatát. Mindezekből kétségtelenül kitűnik, hogy a magyar nyelv liturgikus használata teljeséggel tilos, még pedig annyira, hogy nem is tűrhető, még a tolerari posse sem alkalmazható rá; sőt ellenkezőleg egyenes visszaélésnek jelentik a használatát, melynek véget kell vetni. Ennélfogva természetes, hogy liturgikus könyveket sem szabad magyar nyelven kiadni.

Ez a döntés sokkal nagyobb forrongást fog kelteni a hazafias katolikus körökben, mint Rómában.

A magyar katolikusok a bécsi Vaterland közleményének hangjából is észrevehetik, hogy az osztrákok a magyar nyelv fölötti diadalnak tekintik a szentszék e határozatát és szinte kárörvendve közlik azt.

Csak aztán szomorúságra ne forduljon majd ez a káröröm.

Elvárjuk a magyar gör. katolikusoktól, hogy úgy is legyen.

— Hadháza? Földi János ünnepre? Hát voltaképen ki a z Földi János?

— Tudom is én, mondta neki a hihetőleg még naivabb kérdező, hát mert hogy annyian mennek, hát én is velük megyek, — annyit tudok, hogy lesz Földi banket is . . .

S már akar szégyen, akár nem szégyen mi kik a tudományok nem vagyunk felkentjei, bizony okan eltűnk ilyen világosságban a Földi János működése, elete felől, kinek ha munkái szélesebb, közönségesebb körben nem is bírják fenttartani emlékezetét, de hirdetni fogja most már azt minden kíváncsi előtt — vajon ki nem kíváncsi? — az a díszes homokkö emlékoszlop, melyre ez van metszve márvány tábláskára: Földi János 1755—1801 . . . A tudós széleskönyvén egy lant ékeskedik s felette kifaragva akáczirágok, fürtös, kedves akáczirágok . . .

Ennél az emlékoszlopnál az első beszédet Wessprémy István hadházi ügyvéd, földbirtokos tartotta, a ki elnöke volt a szobor építő bizottságnak, magas, barna ember, igen értelmesen, higgadtan beszélt, mit pedig nem minden fiska-ra lehet elmondani.

Azután — most szívesen emeljük meg kalapunkat — ami politikaiag sokszor kicsinyes ellenfelünk, de a tudomány terén annál nagyobb tudósunk, kiváló írók Géressy Kálmán tankerületi főigazgató előtt, ki egy maradandó értékű hatalmas emlékbeszédet mondott Földi működése és ama bágyadt korszak felől, melyben az uri dáma dajcsolt, az okulás tudós latinizált, egyedül a nép, meg néhány boldogtalan rajongó ismerte, dalolta a panaszos, kesergő kurucz nótákat? . . .

dalárdák megszokott horizü tenorja, itten szeráfok énekelnek — valószínűleg nem olyan vén szeráfokat gondolt, milynekről később ebédután egy tőzűjában szótolt s mely szeráfok — állítólag — már 50 évvel ezelőtt akácokat ültettek Földi sírja fölé? — hisz ezek az akácfa város daloló virágai! . . .

Mert hogy azok is voltak! Víd a Janos kántor gazda legényekből, emberekből s nótás hajdu leányokból egy vegyes kart állított össze, a leányok lehettek vagy harminczhatan, kékszemű, barna hajdu leányok, a kik selyem szempilláikat lesütvén énekelék a férfi dalárdisták segítségével oly szépen, oly kellemesen a Kreutzer remek s imáját, hogy igazi gyönyörűség volt hallgatni s hogy barkinek a fejében született meg ez az érdekes ötlet, csak dicsérhetjük érte a szép nótás hajdu leányokkal együtt, a kiknek gesz enye barna a baja, de kék a szeme s milyen kék! mint az ibolya. Ugyhogy ha olyan ügyesen, szépen nem dalolnának is, akkor is szívesen ülelné meg az ember őket, a mint különben ezt egy nagytiszteletű tudós ur hamis szóval kis fejezte . . .

Azután hiutókon vagy gyalogszerrel megkezdődött a bevonulás az ökörkút és nem ökörkút közön, mint a rossz nyelvek szerették volna megállapítani, a városba, a Földi-doktor házához, mely jelenleg posta épület s mely szinte márványtáblával lett megjelölve. A bevonulásnak egyetlen derűs epizódja az volt, hogy szeretett öreg alispánunkat — öreg a vakapád! szinte látom, a mint e sorokra mondja, — a vármegye legkedveltebb Gyula bácsiját, egy szeplős,

KÜLFÖLD.

Az osztrák komédia. Lemondani nehéz dolog mindenről, különösen arról, ami szokásunkká, szenvedélyünké lett. Szivarról, aszszonyról, éjszakazásról, borrhól, kártyáról, képviselőségről egyaránt. Legnehezebb azonban lemondani a miniszterelnökségről. Hogy van mégis, hogy Badeni gróf oly könnyen megvált a kormányzástól? Mert csak komédiát játszott. A tragikus hősök iránt részvét nyilatkozik. Az elbukott miniszterelnököket megsajnálják. Így gondolkodott Badeni, amikor látta, hogy nem tud többséget csinálni. Tetette magát, mintba elbukott volna. A résztvevők sorában elsőek voltak a csehek és a nagybirtokosok, akiknek ellenállása miatt játszotta el a lemondási komédiát. Amikor aztán Badeni látott maga körül egy részvevő többséget, hirtelen föltámadt és megfogta a többséget. Azok most kenyérelenségéből, alszeméreméből melléje sorakoztak és így minden jó, ha a vége jó.

A keleti bonyodalom. Tegnap a kritikus nap: a görögök nemzeti ünnepének napja. A hadüzenet tényleges megtörténtéről eddigéig nem érkezett semmi hír. A t h é n b ő l azonban jelentik, hogy a görög kikötők blokádját sem hivatalosan, sem felhivatalosan nem n o t i f i k a l t a k. A görögöknek a tegnapi nap alkalmából még a diszágúzást is megtiltották, hogy így minden kellemetlen incidens elkerülhető legyen. A tegnapi nap hírei közt legerdekesebb az angol al-óház üléséről szóló jelentés, mely ismét azt bizonyítja, hogy Európa összes parlamentijei közt egyedül az angol parlament az, ahol a kormányt ebec figyelemmel kísérik és ahol minden meglepetésnek elejét akarják venni, amely a nemzet érületével ellenkeznek. A tengernagyok tegnap erélyes jegyzéket intéztek a Kantai török kormányzóhoz, amelyben kategoricze felvilágosításokat kérnek a baszboznokok felfegyverzéséről és követelik, hogy az Akrotiri ellen intézett támadás 12 intézőjét és a selinói felfegyverzett bujdosók közül tizet szolgátasson ki. — Az atheni öböl körüli zárása biztosnak látszik. Vassos ezredes táborából jelentik, hogy szombaton két európai tiszt érkezett a táborba, hogy a malaxai foglyok szabadonbocsátását kieszközöljék. Vassos kijelentette, hogy a foglyokat csak azon feltétel alatt bocsáthatja szabadon, hogy

azokat idegen hajókon Krétán kívüli kikötőbe vigyék. A dologról Vassos és a tengernagyok küldötti jegyzőkönyvet vettek fel. — A tengernagyok határozata még nem ismeretes.

TARKA-ÉLET.

Születésnapomon.

1897. apr. 7.

Langbaborult ifjuságom,
Csak te ne menj, te maradj,
Ragyogja be lelkemet még
Rózsaszínű sugarad . . .

Mit ér a dal, mit a tavasz
S álmodozó szerelem,
Ha nem óghet, szép ifjuság,
Vesztatüzed lelkemen . . .

S mit ér a vágy, ha nem hevit,
Mit a kedv, ha nem emel,
S ha versem és költeményem
Már öszülve zengem el.

Legyek inkább nyíló tavasz
Titkon vesző sugara —
Miat méla ősz fölragyogó,
Megcsodálják csillaga.

Mégse . . . mégse . . . még hazámnak
Nagyon sokkal tartozom —
Mit még el nem dalolhattam :
Tenger a dal lantomon . .

S érzem azt, hogy rám szerep vár
S annyi fakó napra majd
A boldogság rózsafája
Ennekem is még kihajt . . .

Oh, e hittel bucsuzom el,
Ifjuságom tavasza
S bár lehetne, nem zokog föl
Ajkam síró panasza . .

S csupán egyre, egyre kérek,
Ha már tölem szállsz tovább

Hagyd meg fénylő örökségül
Lelkem rózsás hajnalát . . .

S öszülve is esengjek még
A tavasz és dal után
S merengjek még hervadáskor
Ősz szellő buszszávan.

S haldokolva, akkor is még
Játszadazzék lelkemen
Az örökké lánggal égő,
Harmattiszta — szerelem!

Kovácsy Kálmán.

Debreczen sz. kir. város a múlt hóban.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, apr. 7.

Debreczen sz. kir. város közig. bizottsága tegnapelőtt, f. hó 5-én délelőtt tartotta rendes havi ülését gr. Dégenfeld József főispán elnöklété alatt, melyen néhány illetőségi s más jelentéktelen folyó ügyön kívül a szakelődök számoltak be a városi közigazgatásnak múlt havi állapotáról. Az egyes jelentések tartalmát tudósítónk a következőkben ismerteti:

Polgármesteri jelentés.

I. Köz biz tons ág.

Folyó évi márczius havában a rendőrség elég eredményesen működött, mert nagyobb vétségek nem fordultak elő, a kisebbeket pedig jelentékeny számban megtorolta, amennyiben lopásért 14, kihágásért 118, összesen 132 egyént tartóztatott le, kik közül a kir. ügyészség kezébe kerültek a lopások tettesei, míg a többiek felett a kapitányságok tartottak törvényt. A tolenczipar is szép számmal van a jelentésben képviselve, nevezetesen a városból eltolonczoltatott a főkapitányság 35 egyént, kényszerutlevéllel ellátott 10-et, míg a városon keresztül 36-ot szállítottak illetőségi helyükre.

II. I p a r ü g y e k.

A rendőrkapitányság mint elsőfoku iparhatóság különböző iparágok önálló gyakorolhatására iparigazolványnyal illetve engedélyvel 36 egyént látott el s ezekből összesen

pájeszlis zsidó fia, a ki egy rozoga talyigával egyetemben egy girbincz, kehes-behes paripát kormányozott, rémült paripájával a rémült izraelita, valószínűleg a sok zaszlótól rémültek meg, elakarta gázoltatni.

— Megállj sógor! szólott a legényre barátságosan Gyula bácsi s mindjárt megállott a paripa, de a zsidó is . . . Lajtak, ilyen hatalmas a közigazgatás, tette még hozzá az öreg ur . . .

Az emlék-tábla leleplezése S i m o n Károly rektor eredeti, talpra esett s nemes hévvel előadott beszéde után következett be, amely emlék táblára kiváló nagy írónk, költőnk K ö n y v e s T ó t h Kálmán következő remek epigrammája lett bemetszve, az aranybetűs felírás alá »E házban lakott és halt meg dr. Földi János:«

Dal, tudomány, zene temploma volt ez az egyszerű hajlék.

Régi lakója, nem élsz: városod űrzi Neved!

Földi! ha hamvaiddat fedi lombos akác komor árnya.

Jelzi lakásod e kő: érdemed űrzi Hazánk!

Majd dr. B e n e d e k János, kit hízvelges nélkül lehet nevezni aranyzáru Jánosnak, azt az alkalmi ódáját adta elő, melyet lapunk tegnapi számában közöltünk s amely a B e n e d e k remek szívhez csengő hangjával igazi gyújtó hatást keltett . . .

Az emléktáblát átadván ezután a város előjárónak s a ház jelenlegi tulajdonosnőjének W e s z p r é m y Zuzsánnának, aki megígérte, hogy míg él maga is híven gondját fogja viselni, véget ért a kegyeletes ünnepély s az ünnepelők és vendégek, addig is míg a

déli közebed elkövetkezett, Hadház nevezetesegeit tekintették meg . . .

A díszes új iskolához sétáltak legalább a vendégek, mely oly fényes, oly pompás épület, hogy nem is esoda, hogy mikor szomszedos b ö k ö n y i p a r a s z t o k hetivásár alkalmával először megitták a kész, hosszú sor ablakos remek épületet, ha fejüket vágargatva mondták:

— No sógor, jó ára lehet a káposztának! Nizze már, micsoda kollégiumot építettek ezek a hadháziak . . .

Megtekintették a régi templom romjait is, aminek csonka toronyát azonban vétek volt lebontatni, hadd őrizgette volna még sokáig az utókor, hadd futotta volna be a repkeny, mint a nagyszalontai hajduk csonka toronyát, De csak számít, épít, rombol ez a mai kor. Öreg toronyok öreg baglyai ti csak repüljétek, szálljatok ismét messzire. Ti boszorkányos, tudós madarak, volnátok csak libák, kövér lusta libák! bezzeg felszállana a becsületetek, mert ez a mai kor csak azt becsüli amit meglehet sütni, amit fellehet falni, amiből megvan a haszon. Az emlékeit hajdu ősöknek pedig vigyétek ti bogaras tudósok, poeták be a dohos muzeumokba — vigyétek, — de előbb fizessetek meg azért is, ez a napi politika . . .

Mellekesen megjegyezve a romok asatásakor a koporsókban koponyákat, csontokat s régi ékszerket is találtak melyeket most S z a b ó lekesz őriz, melyek közül több gombok, ezüst arany fonások valóban műbecsessel is bírnak.

Majd a hadháziak híres két tornyu tem

pomát tekintették meg, melynek messze földön a legkitünőbb az akusztikája s hol ez alkalmából V i d a kántor orgonázott is. Érdekes elemíteni, hogy a templom boltozat vaszlopainak felső díszítéseit városunk szeretett főjegyzője Komlóssy Arthur rajzolta, és tervezte aki még akkor első éves jogász volt s a rajzolással is, mint látszik, szép sikereket ért el.

Végre valahára felkét órákor megkezdődött a bankett is, mely legfőképen arról lett nevezetessé, hogy több t ó s z t o t s mondtak benne, mint amennyi bort a vendégek megittak . . .

Az első felköszöntőt G é r e s i Kálmán a királyra és családjára mondta, mely után felnyilván a zsilip, a felköszöntők kóbor koboldjai hol vigan, hol szomoruan, mint a milyen a magyar nóta, úgy ugráltak szájról-szájra pohárból pohárban!

W e s z p r é m y István a tudományos akadémia képviselőjére dr. E n t z Gézfára, S z a b ó lekesz J a k a b Ödönre, ki a sárnál is beszélt a K i s f a l u d y-társaság képviseletében, mondott felköszöntőt.

E n t z Géza Földi emlékéért, majd J a k a b Ödön három remek szép beszédben szólott, marossszéki szabad székely a hadházi hajdukhöz s más érdemes vendégekhez — De általános derűtséget egyedül a B e n e d e k Jancsi humoros, ugynevezett »v a d t ó s z t j a i,« arattak ki a legtöbb sikereket érte el ezen az egész ünnepi banketten, mert két helyről is felelt neki ajánlva, az országos képviselői maneatum no persze majd ha hosszú 5 esztendő elmúlnak, nevezetesen hadház s

215 frt ipardíjat vett be a házipénztár. Uj munkakönyvet 68 drbot, ideiglenes igazolványt pedig 3 drbot adott ki a kapitányság.

III. Militária.

A katonai létszám a múlt a hóban a következő volt: 1. közös hadseregben 1764 ember és 161 ló, honvéd 1410 ember és 347 ló. Mint átkelőt a város a múlt hóban 3 tabornokot, köztük Bernolák Károly honvédaltábornagyot, 10 törzstisztet, 9 főtisztet szállásolt el.

IV. A z adóprés.

A múlt hónapban adóügyi osztályjelentése szerint a lakosság állami adó fejében befizetett a múlt évekről 10737 frt 06 krt, a folyó évről 6812 frt 34 krt, késedelmi kamatban 352 frt 87 kr egyenes állami adót. — Befolyt továbbá hadmentességi díjban 221 frt 05 kr fegyveradó 1 frt, házalási adó 9 frt, idegen adó 536 frt 59 kr, idegen illeték 161 frt 54 kr, végrehajtási költség 245 frt 95 kr (ez a fokmérő! Szerk.) Iparkamarai költség 117 frt 28 kr, járdaadó 25 frt 6 1/2% és pótdó 2345 frt 33 kr. utadó 1541 frt 88 kr.

V. A községi bíróság ügyforgalma.

Hátralék volt február hóról 38, új panasz jött 466, összesen 504, ebből elintézt nyert 481 drb.

A főorvos jelentése.

I. Közegészség.

A múlt hónapban a közegészség állapota mint dr. Sarvay Gyula t. főorvos jelentéséből olvassuk, kedvezőtlen volt, amelyben egy a megbetegedések, mint a halálzások nagyobb számban fordultak elő, mint februárban, ami főleg a tavaszi időnek tudható be, mivel a megbetegedések főleg a légzőszervek hurutos és gyuladós bántalmaiból állottak. A heveny ragadós betegségek közül számos influenza eset fordult elő, ezenkívül szórványosan vörheny, kanyaró, szamárhurut, difteritisz és bárányhimlő esetek merültek fel, vörhenyben 8, kanyaróban 1 és difteritiszben 4 halálessettel.

II. Népesedés.

A múlt hónapban élve született a város bel és külterületén ev. ref. 85 fi, 84 nő, együtt

szoboszlai atyafiak részéről, csak azután a két honatyai szék között Debreczenben ne maradjon, ami jeles, kiváló fiskális humoristánk? . . . Mert ez már valóban gonosz aprilisi teréfa volna szoboszlai Fehér Gáborék részéről . . .

Felköszöntöket mondtak még K. Tóth Kálmán, Eötvös K. Lajos, Sz. S. a hó József, Simon Károly Rásó Gyula alispánra Komlóssy Arthur, Kovács Gyula, Rásó Gyula, Oláh Károly, Fehér Gábor, Ferenczy Gyula stb; a beteg Széll Farkas táblai tanácselnököt, pedig aki oly sokat fáradozott maga is a Földi-émlék felállításán, táviratilag üdvözölték . . .

A sikerült banketten elegáns és diszes szép hölgytársaság is volt jelen: Weszprém y Istvánné, Erdődy Andrásné, Szabó Lajosné, dr. Imre Gáborné, Dezső Kálmáné, dr. Mandl Gyuláné, Simon Piroska urhölgyek, akik az alispán főfővezetése alatt álló aranyfűtársaság kezdeményezésére még táncozal is áldoztak a boldogult Földi János emlékére . . .

És a nagyvendéglőben esti hét ókor még vígan hangzott a muzsika, — amikor az idegen vendégek a vasúton már el is hagyták az akác fák városát, szívükben tele zsongóbongó édes emlékekkel, ábrándokkal, szeretettel Földi János városa iránt, ahol kékszeműek, gesztenye barna hajuaak a szépséges hajdu lányok s a hol — hej! — kétszer is szokott nyilni az akácfa édes, mézes virága.

169, ág. ev. 1 fi, 1 nő, együtt 2, r. kath. 19 fi, 17 nő, együtt 36, g. kath. 4 fi, 4 nő, együtt 8, izraelita 7 fi, 13 nő, együtt 20, összesen nő 119, fi 116, együtt 235, ezek közül törvénytelen volt 45, azaz 19%, halva sz. 4 fi, 3 nő, együtt 7.

Meghalt a város bel és külterületén ev. ref. 61 fi, 60 nő, együtt 121, ág. ev. 1 fi, r. kath. 21 fi, 12 nő, együtt 23, g. kath. 3 fi, izr. 5 fi, 4 nő, együtt 9, összesen 91 fi 76 nő, együtt 167, ami megfelel 33.24 % évi átlagnak, a közkegyházban elhalt idegen illetőségűek leszámitásával 28.44 %. A születések ezek szerint 64 esettel mutak felül a halálozásokot.

Házasságra lépett a múlt hóban ev. ref. 28, r. kath. 3, izr. 5, vegyes 8 pár, — összesen 44 pár.

III. Betegforgalom.

A közkegyház betegforgalma a múlt hóban a következő volt: ájított márczius hóra 117 fi, 102 nő, együtt 219, felvételt 122 fi, 85 nő, együtt 207, elbocsátott 111 fi, 80 nő, összesen 191, meghalt 9 fi, 8 nő, együtt 17, maradt április hóra 119 fi, 99 nő, együtt 218.

A kir. ügyész jelentése.

Simonffy Béla kir. ügyésznek a debreczeni kir. törvény-zéki fogház múlt havi állapotáról a tegnapi ülés elé terjesztett jelentése szerint február végével fogva maradt 116 férfi, 19 nő, ezekhez járult 46 férfi 18 nő s így márcz. végén a létszám volt 99 férfi 23 nő kik összesen 4033 napot töltöttek a fogházban, úgy hogy az átlagos napi létszám 133 volt, mihez képest februárhoz viszonyítva az átlagos szám némi apadásra mutat. Fegyelmi büntetésben a f. glyok és örök közül 1—1 részesült, az első szökés, a másik mulasztás miatt. Feltételes szabadságra ment 1 fegyenc és 1 rab. A múlt hóba a rabmunkakeresmeny 67 frt 74 kr volt, melyből a raboknak 11 frt 17 kr jutott. Szóval minden roszban van valami jó.

A tanfelügyelő jelentése.

A népiskolai állapotokról a tanfelügyelői jelentés nagyon vázlatos képet nyújt, a meny nyiban nem szól az egyes iskolákban tapasztalt állapotokról, csakis a latogatás megtörténtéről, mindössze a csapókerti iskola kibővítését sürgeti, a melyben azonban a Kornhoffer féle telek megvásárlásának eldőltség határozatot a bizottság nem hozhatott. Fontos tárgya volt azonban a tanfelügyelő jelentésének a tanítói kar pótlékok ügye, mely akként dől el, hogy a jövő évben esedékes korpótlékokat valamennyi debreczeni iskolafentartó magja fogja fedezni, mindössze az izr. hitközség tartja fel jogát a további éveken a kérésre az ág. hit. ev. egyháztanács jelzi, hogy körülbelül szüksége lesz e tekintetben államségélyre, azonban felsőbb hatóságnak intézkedése nélkül hivatalosan nem nyilatkozik. Csak azt nem értjük hogy miért nem jelentettek ezt így a miniszternek s miért úgy hogy felsőbb hatóság utján kíván nyilatkozni. —

A többi jelentések közérdekű dolgokat nem tartalmaznak.

Művész-karcolatok.

Midőn Weber a »bűvös vadász« partitúrát befejezte, elküldte bírálattal végett Beethoveonak, ki azt átnézte, s avval az úzenettel küldte vissza Webernek, hogy ne írjon több operát. Weber ez a kritika latszólág egészen leverte. Nemsokára azonban találkozott a mesterrel és megkérdezte tőle, hogy igazán oly rossznak tartja-e »A bűvös vadász« zenéjét, hogy oly szigoruan ítelt fölötte.

— Rossznak? — felelé a mester, s ellénkezölég: nagyszerűnek, és epen azt adtam azt a tanácsot, hogy több operát ne írjon, mert ennél jobbat soha sem fog többé írni.

* A »Figaró« a következőket írja Chopin haláláról, melyet Glésinger, az elhalt szobrász,

ki Chopin benső barátai közé tartozott, beszélt el egykor.

Chopin nagy szalonjában feküdt, a hóvá átszállították. E terem összes bútorzatát egy Pleyel-féle zongora képezte.

Kwiatkowszky, Guttmann és Glésinger már három éjjelen át felváltva virasztottak a beteg mellett.

Este 8 óra felé járt az idő; az utolsó pillanat közelgett. Többször emittették, hogy Czartoriska Marcellina herozegnő ebben az időben játszott a 13-ik szoltart. Ez azonban tévedés, mert a herczegne a szoltárt már nappal játszott és a betegművész kívánatára csak ismételte. Utoljára Chopin már alig tudott beszélni. Tekintet a szép Poocka Delphine grófnőre vetette és lassu hangon mondá: »Schubert Ave Mariáját.«

A grófnő megértette és elénekelte. Chopin Kwiatkowszky kezét tartotta kezében, időről időre megrázta és lassan mormoga: »Istenem, de szép ez!«

Kevéssel éjjel előtt meghalt

Londonban legutóbb történt leplezése alkalmából nem lesz érdektelen Balfe működéséről egy jellemző esetet elbeszélni.

1836-ban jelent meg »Maid of Artoia« című operája, melyet a közönség, különösen Malibran asszony közreműködésével, valóságos lelkesedéssel fogadott. A jelenlegi rondes finale azonban csak pótlólag todatott hozzá és éppen evvel ragadta el a művész leginkább a hallgatókat.

Balfe e részt éjjel írta és reggeli 8 órakor már megjelent Malibran asszony lakásán hogy eljatsza. Beriot a férj, már talpon volt, neje azonban még aludt. Balfe eljatszotta Beriotnak az új áriát és elragadta vele. Most felkeltették a művésznőt ki azonban ezért megharagudott és semmit sem akart az u pótlás felől tudni. Hiába dicsérte férje a dallam gyönyörűségeit, Melibran asszony hallani sem akart a karta felől! Ekkor ő és Balfe megfogta a egy kis ugynevezett »Cottage-zongorát« bevitték a művész szobájába és daczára a művész erőlyes tiltakozásának, végig kellett neki hallgatnia az új részt. Csakhamar legyőzöttnek nyilvanította magát és egészen el volt ragadtatva az új dallamtól.

Joachim.

Táviratok.

A görögök nemzeti ünnepe.

Budapest, ápr. 7. A Debr. er. táv. Athénből jelentik: Tegnapi óriási néptömegek jártak egész nap az utcákon, hazafias dalokat énekelve, elletve a királyt és a görög szabadságot s ki-költő kiltásokat hangoztatva: h a b o r u t, h a b o r u t! A város este kivilágítottak. Rendzavarás nem történt.

A keleti háboru.

Budapest, ápril 7. (A Debr. er. d. táv.) K o n s t a n t i n a p o l y b ó l jelentik. A török csapatok felvonulása a macedon partokra teljesen be van fejezve. Az epirusi hadtest. Achmet Fewzy basa parancsnoksága alatt 32 zászlóaljából összesen 25000 emberből áll.

Budapest, ápril 8. A Debr. ered. táv. Athénből jelentik: A hatalmak követői nyilatkozatot nyújtottak át a külügyminiszternek, a mslyben kormányának nevében tudatják, hogy tamadás esetén minden felelősség a támadóra hárul s a hatalmak a támadásból a támadónak a legcsekélyebb hasznát sem engedik huzni.

Ujdonságok.

* Az állami főreáliskolának állami főgimnáziummá átalakítása tárgyában a városi bizottsági közgyűlés által kiküldött a d h o c bizottság 1897. évi ápril hó 10 napján d. u. 3 órakor a városháza nagytanácstermében ülést tart, melynek tárgya L e n g y e l Imre és társainak indítványa

a helybeli állami főreáliskolának állami főgymnáziummá átalakítása tárgyában. — Erre az ülésre már kibocsátotta a meghívókat Komlóssy Arthur főjegyző biz elnök. Az adhoc bizottság áll: Komlóssy Arthur főjegyző elnöke alatt: József István, Geressey Kálmán, Dobieczky Sándor, Szabó Kálmán keresk. és iparkamarai elnök, Fazekas Sándor, Wolffk a Nándor val. püspök plébános, Kiss Albert, Dr. Nagy Zsigmond, Kovács Lajos tanitókép. igazg., Berger Henrik, Lengyel Imre, Harmath Gergely, Dr. Kovács Sándor jogtanár, Roncsik Lajos tanácsnok, jegyzője pedig Szabó Kálmán aljegyző. Ez a bizottság még egy másik fontos ügyben is nyert megbízást, a márcz. 24-diken tartott rendes közgyűlésből t. i. az ev. ref. főiskolában az I. és V-ik gymn. osztályok mellé két új párhuzamos osztály felállítása tárgyában véleményt kell adnia a tisztántuli egyházkerület kerelmének teljesítésére vonatkozólag. — Mindkét ügy a májusi rendes közgyűlésünkben fog érdemileg tárgyalatni, mely előreláthatólag május 20 és 30-ika közt fog végbemenni.

* Az alsó-szabolcs-hajdu vidéki egyházmegye gondnoka. Gr. Dégenfeld József főispán egyházkerületi főgondnokká történt megválasztása után tudvaleg lemondott az alsó-szabolcs-hajdu vidéki egyházmegye gondnoki tisztéről. — Az egyházmegye mai közgyűlésre az új gondnokra elrendelte a szavazást és a beadandó szavazatokat f. évi jun. 20-án fogja felbontani az erre kiküldött bizottság.

* Jakab Ödön Debreczenben. Jakab Ödön fővárosi író, ez az Istentől ihletett költő a Kiszaludtársaság tagja, ki a tegnapi napon a Földi emlékké és emléktábla leleplezési ünnepélyén Hadházon a Kiszaludtársaságot képviselte tegnapelőtt és tegnap Debreczenben időzött s a színházban is megjelent. — A kiváló költő és író a ma reggeli gyorsvonattal utazott el városunkból.

* Szotyori Nagy Károly az ev. ref. egyháznak. Mint tudomásunkra jutott Szotyori Nagy Károly, a boldogult énekvezér és zeneművész s az enektanítás lelkes apostola a debreczeni ev. ref. egyháznak végrendeletileg 4000 frtot hagyott.

* Katonai felülvizsgálat. A katonai vegyes felülvizsgáló bizottság ma délelőtt 9 órakor a Kossuth kaszarnyában ülést tartott gróf Dégenfeld József főispán elnöke alatt, amelyen Dobos alezredes, Radeczky kapitány, dr. Medve Zoltán főispáni titkár és még mások voltak jelen. — Előállított H. Szoboszló 6, H. Böszörményből szintén 6 ember, akik közül azonban egy ember sem vált be.

* Hermán napja. Klehmann, Lehmann Böhmán igen sok van Magyarországon, de Ziehermann Herman csak egyetlenegy, az is az ötvenes években, tehát nagykoru Debreczeni-Nagyvárad-Ertesítő nevű című, állapotu lapnak a felelős kiadója. — Minekünk kedves barátunk az öreg — ki ne ismerné e nevet? — akinek, amidőn százasra menő jó ismerősei pazar uriságtal mellett minden jókat kívántak, kívánunk részünkről mi is bört, buzát és fentálló és zseget még legálább 55 esztendeig... Ritka ünnepet ért meg az öreg ur amit ma megért, születési napja, neve napja s házasságának harminczharmadik esztendőbeli fordulónapja volt ez a nap, mely

alkalomból a népszerű lapkiadót versben és prózában is több okos és kevésbé okos emberek üdvözölték, azon számos legokosabbakkal szemben, akik addig hallgattak és ittak! Tájékoztatóként különben megjegyezzük, hogy Hermán bátyánk ma már a szerelemben csupán idealista, kívánjuk, hogy az emberi kor legvégsőbb határáig legyen is az s hogy legyen gyönyörűsége mindig kedves családjában.

* Jóváhagyott közgyűlési határozat. A belügyminiszter a városi hatósághoz ma érkezett leiratában jóváhagyta a közgyűlésnek a szováti épületek és földek eladására vonatkozó határozatát.

* Tessék adót fizetni! Ha nem is bizonyos, de legalább is valószínű, hogy a szíriének nem ezzel a jelszóval csalogatják a békés állampolgárokat. — Aztán az is tény, hogy ennek a jelszónak egyáltalán nincs kellemes csengése, még ha úgy is mondják: . . . és a tisztelt polgárok saját érdekükben kéretnek, hogy az allami adónak reakjuk kiszabott részét annnyival inkább fizessék le, mert ellenkező esetben . . . Mindegy az, azt így is úgy is le muszáj fizetni és ez a rossz a dologban. Azért mindennemű különös formánélkül legyen itt kitéve a figyelmeztetés, a melyet hivatalos helyről ajánlanak figyelembe az adófizető polgároknak. A mult évi adóhátralékot e hó 15-ig okvetlenül le kell fizetni mert ellenkező esetben jön a különbeni végrehajtás, dobszó, licitáció, meg a többi istentelenség, a mi az adóval egy anyamehből született. Mi csak annyit füzünk hozzá, hogy aki 15-ig mult évi adóját ki nem fizeti, elveszti jövő évi képviselőválasztói jogát. Fizessük be tehát az adónkat!

* Adomány a Matkó családnak. Csak tegnapi számunkban tettünk említést a szerencsétlen Matkó Ferencz családjáról, a kinek 8 éhező gyermeke van, felesége pedig 4 hónap óta élet halál közt lebeg. Könyörölletes szívek ma délelőtt 2 frtot juttattak el szerkesztőségünkhöz. Turai Farkas és N. N. név alatt a II-ik ker. rendőrkapitányság újjan eljuttattuk a 2 frtot nyomorban levő családnak. Ujjab adományokat szívesen elfogad és közvetít lapunk szerkesztősége. Aki a szerencsétlencen segít, ezerszer adja azt annak vissza a jó Isten!

* A város új bérlője. A tőczös kert végében eddig Hatvani Károly kir. bírósági végrehajtó által bérelt városi föld ma mai napon bérlőt cserélt. Hatvani bérlete ugyanis lejárt és a város az általa a birtokon emelt épületeket 800 frtiért megváltotta s így a mai árverésen már az épületekkel együtt vette ki új. Kertrész István ifju polgártársunk pártunk jeles fiatal tagja és városi bizottsági tag mint legtöbbet ígérő 940 frt évi bérért.

* Korbuly József ügyei. Halász Lajos a nagyvárad Szabadság munkatársa írta a Sajtó Jäger Marija című cikket, a melyre Korbuly József kiadta az ismert sértő nyilatkozatot. Halász ezért a nyilatkozatért Korbuly Józsefet kihívatta Szóts Pál és Kristófy József által. Korbuly segédeinél Jancsó Dezsőt és Reiner Adolfot kérte fel, kik Halász segédeivel pisztolypárbajban alapodtak meg, mely tegnap d. u. 2 órakor ment végbe. A feltételek 25 lépésnyi távolság, kétszeri golyóváltás voltak. A párbaj az üllői uti laktanyában folyt le; a felek egyszerre löttek, sebesülés nem történt, kibékülés elmaradt. Korbuly ösmeretes nyilatkozatai miatt, ma Gajary Ödön is provokáltatta Korbuly Józsefet, Festetics Andor gróf és

Pulszky Ágost által. Ugyanebből az ügyből kifolyólag Gajarinak egyik segéde, Molnár Béla is provokálta Korbuly segédeit, Kesziany Gézát és Zetiner Ödönt, mert ezek megengedték Korbuly nyilatkozatának közzétételét, holott ők beleegyeztek abba, hogy a Korbuly Gajari-ügy csak visszatérése után intéztetik el. Molnár segédei ez ügyben Vojnich Sándor és Rudnyánszky Béla.

* Egyházmegyei közgyűlés. Az alsó-szabolcs hajdu vidéki ev. ref. egyházmegye ma délelőtt tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését, a vármegyeháza nagytanácstermében Zsigmond Sándor esperes elnöke alatt. A közgyűlésnek az esperes és Osváth Ferencz hivatalokorra legidősbtanácsbíró megnyitotta imája után bejelentették, hogy gróf Dégenfeld József főispán egyházkerületi főgondnokká történt megválasztásával az egyházmegyei főgondnoki állás megüresedett s erre el is rendelték a szavazást, míg a szavazatok felbontása június hónap 20 án fog megtörténni. Számos fontos tárgy került ezután beható vita alá a megyék legnagyobb részben a május hónapban megtartandó egyházkerületi közgyűléshez terjesztene fel. Megállapították illetőleg elfogadták a jövő évre vonatkozó költségvetési tervezetet is. A közgyűlés déli tizenkét órakor még tovább folyt. Délután négy órakor az egyházmegyei bíróság fog ugyancsak a vármegyeháza nagytanácstermében ülésezni.

* A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesüete 1897. Április 19-én husvét másodnapján délután 3 órakor saját helyiségében évirendes közgyűlést tartott. Szóts Pál elnöke alatt. Tárgyszorozat: 1. Titkári jelentés az 1896 évről. 2. Évi mérleg és zárszámadások és a számvizsgáló bizottság jelentésének beterjesztése. 3. Két számvizsgáló választása. 4. Tisztújítás.

* Az utolsó fecske. Kitavasodott már erősen és a télkabatok letűntek a napirendről, meg a kávéházak fogasáról. Valamint öszután rendesen megjelenik az ujságok hasábjain az első fecske, vagyis az első kabátolvaj, éppen úgy meg kívánja a közönség, hogy hirt adjunk az utolsó fecskéről is, a ki elég merész, hogy a tél legvégső meleg kabátját elemelje. Egyik kávéházban történt tegnap este, hogy egy U. V. nevű fiatalember el akart vinni egy télkabátot, a mely nem volt az övé. De még az ajtóban észrevették a tolvajlást és az utolsó fecskét bekisérték a rendőrség kalitkájába.

* Örült asszony a kocsikerekei alatt. Mad. Ötlesi Zsuzsánnán a nagytemplom előtt az örütség jelei mutatkoztak s úgy viselte magát, hogy a járókelők figyelmét egészen magára vonta. Az utca sarkon álló rendőr figyelembe vette az örült nőt s éppen abban a perczen kapta meg azt, mikor az a sebesen robogó kocsit alá akarta magát vetni. A rendőr aztán a szerencsétlen asszonyt beszállította a közkórházba.

* Egy honvéd főhadnagy gyászja. Sulyos csapás érte Borbély Ferencz m. kir. főhadnagyot édes anyjának öz. Kőrösi Borbély Jánosné szül. Némethy Sára asszonynak tegnap este bekövetkezett elhunytával. A halálesetről a következő gyászjelentést vettük: Mélyen megszorodott szívvel tudatjuk, hogy forrón szeretett, pótolhatatlan jószág anyánk, nagyanyánk és anyósunk öz. Kőrösi Borbély Jánosné szül. Némethy Sára folyó év ápril hó 6-ik napján este 8 órakor, életének 64-ik, özvegyiségének 11-ik évében 1 heti sulyos

utczai 302-ik számú házuknál tartandó gyászszertartás után, a Kossuth-utczai sírkövekben tetetnk le örök nyugalomra. Mely végtisztesztesség tételre rokonainkat, barátainkat s ösmerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1897. ápril 7. gyermekei: János, nejevel Nagy Mariával és gyermekeivel; Ferencz, honvéd főhadnagy, — Erzsébet, Julianna férjével Ember Józseffel és gyermekeivel; Miklós; több rokonok nevében is. Aldás és béke porai felett! A temetést Dankó M. temetk. int. rendezi.

* **Köszönetnyilvánítás.** A gazdászok segélyző egyesülete tagjai növében a »Debreczeni Első Takarékpénztár« tekintetes Igazgatóságának 20 frt kegyes adományáért halás köszönetet mond. Debreczen 1897. apr. 6. Jékely István segély egyetli einök.

* **Fonográf az órában.** Edison, a világ leghíresebb feltalálója, legújabbban olyan fonográfot szerkesztett, mely az óra gépezetével összekötötésbe hozatván, emberi hangon adja tudtára mindazoknak, akiknek fali órára is telik, hogy »hányat ütött az óra.« Valahányszor tehát óráütésre kerül a mutató, ütés helyett élesszóval kiáltja le az »ördögös-kis masina, hogy — »hat óra.« — »nyolcz óra« stb. — Érdekes része ezen legújabb szerkezetű órának, hogy azon a hangon kiabálja az idő mennyiségét a melyiken a rendelő óhajlja. Ezen tulajdonságánál fogva valószínűleg a szerelmesei közt lesz nagy kelendőse az új órának, kik a kedves hangját minden órában hallhatják.

* **Margittán az országos vásár következő sorrendben fog megtartani:** Baromvásár ápril 21. és 22-én; kirakodó vásár ápril 23-án.

x **Kassovitz Pülöp** bécsi férfi és gyermek ruha kereskedő debreczeni fiók telepének melynek üzletvezetője **Fényes Mór** lapunk mai számában foglalt hirdetésére ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

x **Mindenféle üzleti könyveket rendkívül csinos kivitelben igen olcsó árak mellett ajánl Hoffmann és Társa könyvnyomdája a főpostával szemben.**

Színház.

A nyugdíj-alap estéje.

Tegnap este a városi tisztviselők nyugdíj-alapja javára műkedvelők hangversenyének egybekötött színelőadás volt.

Nem tudjuk, az időszak előrehaladt volta, a rendezés hiányosság, vagy a kitűzött jótékonyági cél népszerűtlensége okozta é, de fájdalmasan kell konstatálnunk, hogy a színház csakugy kongott az ürességtől.

A közelmúlt sok zsufolt háza után valóságos »horror vacui« fogta el az embert.

Lehet azonban, hogy az egész csak a »m é r s é k e l t e n« (?) felemelt helyárák következménye volt s így a tisztelt rendezőség megbizonyosodhatott annak a magyar közmondásnak az igazságáról: »a k i s o k a t m a r k o l, k e v e s e t s z o r i t.«

Pedig maga az est megérdemelte volna a telt házat. Helyi kulturális tényezőink színe java vett részt az előadásban s mindaz, a mit nyújtottak, jóval fölül áll a »műkedvelés« szokott színvonalán.

Az estét a helybeli 39-dik gyalogezred zenekara nyitotta meg, precisen előadott Nyitányával.

Azután városunk egyik méltó dícsékedése, a helybeli dadalmas d a l á r d a zengett gyönyörű magyar nótákat, **G a a i** Ferencz »B a l a t o n i d a l «-ait, s keltet igazi művelzetet s lelkes tapsvihart.

Ekkor még csak úgy tántorgott a nézőtér Ez a bozantzó üresség csak a következő pont alatt enyhült, a mikor a hatalmas testület tagjai bejöttek a földszintre s jókora helyet elfoglaltak az üresen maradt padokból.

Most **B e r g e r** Margit k. a. zongora-

játéka következett. Erdekessé tette művészi szempontból előadását az a teljes zenekari kíséret, melyet a 39-ik ezred bandájának kiválóatott zenészei szolgáltattak. A kíséret eleintén tulsagosan erős volt, de csak hamar érvényesült a kisasszony biztos, könnyed, kifejező és elegáns játéka s Beethoven tisztelői hálával tartoznak neki a kitűnő játékért, a melyvel a 37-dik művét C-moll hangversenyét interpretálta.

A negyedik pont fájó veszteség bus érzetét keltette föl közönségünkben. **B. R u z s i n s z k y** Ilona asszony énekelt, az ő remek, harmat tisztaságu pehely könnyűségű hangján »T r a v i a t a «-ból.

A pillanat tiszta gyönyöre csak sulyosabbá tette az ő elvesztése fölött vató őszinte bánkódásunkat, mert tudjuk hogy az ő helye üres marad a jövő sasionban. A közönség melez szeretettel, igazi lelkesedéssel hallgatta minden hangját s lelkesen tüntetett mellette ünneplő tapsviharával.

A következő szám újra a magasabb zene bájos birodalmába emelte a hallgatóságot. A helybeli zenede hangversenyeiről olyan kitűnő hírnévként örvendő vonós négyes előadói **M á r t o n I m r e**, **F r i e g m a n n József**, **Dr. U j f a l u s s y József** és **K ö v y Lajos** urak egyesülve a mostanában feltűnt kitűnő zongoraért **Dr. L á n g Sándor** urral előadták **Fadassohn S. «Zongora ötössét.»** Az ő játékkuk messze fölülte áll a műkedvelői színvonalnak s igazi művészi lelkek ihletett megnyilatkozása volt.

Most került sor az est egyetlen színi programponjára. **B e r c z i k Árpád** ötletes vigjátékát »Egy szelleműs hölgy«-et adtak elő **Szabó Irma**, **Halmi Margit** és **Vidor Dezső**. Az előadás pompásan, gyors, eleven tempóban ment s zajos tetszésben részesült. Mind a háromjukat teljes elismerés illeti, de már a szerep természeténél fogva is, a siker orozslán része **Halmi Margitot** illeti. Sok remek sikere közt a tegnapi méltán a legelső között foglalt helyet. Bájos, elragadó volt megjelenésében, ügyes játékban s oly természetes volt messterkéi idegességében, hogy szebb és jobb »szelleműs hölgy«-et képzelni sem tudunk. Igaz örömmel látjuk a kisasszonynak napról napra való gyönyörű művészi fejlődését s azt a nagy közkedveltséget, a melyben minden föllépé e része-ül. Tegnap is háromszor kapott nyílt színen tapsot.

Ezután **F. K á l l a y Lujza** asszony szerepelt Előbb a »Boissyi boszorkány« nagy áriáját, majd a sikeres előadás után felharsogó követelőző tapsviharnak engedve a »Párosélet a legszebb a világon«-t adta elő. Mind a kettőt az ő szép a hangjának teljes alkalmazásával.

Most újra dilettans következett, de olyan, a ki Thalia templomának egykor ihletett és ünneplélt papnöje volt, de később a házi tüzhely csendes boldogságával cserélte föl a zajos ünnepléltést s mint háziasszony is a legkitűnőbbek köza tartozik. **B. B e k e s s y Rózi** asszony gyönyörű magyar főuri costumében szavalt a **J ó k a i M ó r «Szigetvári vértanúiból» Anna keservét**, s remek előadásával igaz művelzetet szerzett tisztelői nagyseregének.

Az est a legközelebbi hangversenyen olyan zajos sikert aratott »**L i n g e r - L o n g e r**« angol dal és »**Lariletto**« előadása fejezte be ma is köztetszést aratván az a X kedves leányka, a ki a múltkori 12-ből újra fölléptek. Némi kis zavart okozott ugyan közöttük a sok virágesorok és kosár, a melylyel meglepték öke, de ez a zavar annyira bájos volt, hogy külön élvezet számba ment.

Grotius.

Tapolczay Dezső vendégfelleptei iránt városszerte nagy az érdeklődés. A mai fölléptére, a mikor a **H e l y e t t e s** francia vigjáték czimszerepét játsza, már az összes jegyek elfogytak s a holaapi előadásra is igen sok előjegyzés történt. Holnap a **Durand** és **Durandban** a fűszer nagykereskedő **Durandot**

játsza, amely itt **V i d o r** kezében volt. A vendégművész ma d. u. 3 óra 39 perczkor érkezett Budapestről Debreczenbe.

Bucsfelleptek. **K o m j á t h y János** most már véglegesen megállapította azt, hogy milyen darabokban bucsuztalya el társulatától Virágvasárnapkor eltávozó színésznőit és színészeit. Pénteken **B. R u z s i n s z k y** Ilona asszony bucsuzik bérletszünetes előadásban »**A gerolsteini nagyhercegnő**« czimszerepében, szombatn az »**Uff király**« operetben **K a p o s s y Józsa**, **S z e n d e Anna** és **F o l l i n u s z Aurél** bucsuznak, vasárnap este pedig a »**Czigány**« népszínműben **S z i l á g y i Vilmos** és **B e n e d e k Gyula** vesznek bucsut a közönségtől — A bucsufelleptekre reméljük zsufolásig megtölti a közönség a színházat, hogy utoljára kimutassa szeretetét a bucsuzó iránt. Mint halljuk, különben minden bucsuzót nagyobb ovációban készül részesíteni a közönség.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

ápril. 6.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

B u s a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg.
Bánsági ó	76	7.35	80	7.90—8.00
» »	77	7.60	81	7.95—8.00
» »	78	7.70	82	8.00—8.05
Tiszavidéki ó	79	7.70	80	8.00—8.05
» »	76	7.80	81	8.00—8.05
» »	78	7.80	82	8.00—8.05
Pestvidéki ó	79	7.70	80	7.90—7.95
» »	76	7.70	81	7.90—7.95
» »	77	7.80	80	7.95—8.00
Fehérmegyei ó	78	7.55—8.65	81	7.95—8.00
» »	79	7.90—7.70	82	7.95—8.00
» »	76	7.55—8.65	80	7.95—8.00
Bácskai ó	77	7.70—7.75	81	7.90—7.95
» »	78	7.90—7.70	82	7.95—8.00
» »	79	7.90—7.70	80	7.95—8.00
Észak magy	76	—	80	—
» »	77	—	81	—
» »	78	—	82	—

	Min. hekt.-ben	Ar kilógram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	6.10 6.20
» másodrendű	uj —	6.10 6.15
Árpa lakarmányak	» 60—62	4.25 4.55
» égetni való	» 62—64	4.20 6.—
» serfőzde	» 64—66	6.50 8.—
Zab — — — — —	uj 39—41	2.85 6.55
Tengeri bánsági — — —	uj —	3.60 3.65
» más nemű — — —	uj —	3.45 3.55
deze Ró bánsági — — —	uj —	3.40 3.50

Sertés vásár.

ápril. 6.

Kőbányai sertés piac. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon feüli sulyban) — — — — — krajczárig, közép (páronkint 220—260 kilogramm sulyban) 55—56 krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) 53—55 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi április. 4-ik napján volt készlet 18 236 darab, 1897 április. hónap 5-ik felhajtattott 806 drb, 1897 április. hónap 5-ik napján elszállított 238 drb, 1897 április. hónap 6-ik napjára maradt készletben 18804 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertés vásár. A fe renczvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi konzum sertés vásár jelentése ápril. 1-éről: Érkezett: 117 dr. Elszállított a tott budapesti fogyasztásra 81 drb vidékre 6 drb, elszállítottan maradt 109 drb — **N a a p i a r a k:** 250—280 klg. sulyban b — 56 kr. 300—380 klg. sulyban 51—52 kr malaczok 40—42 frt. különfélék 120—180 klg. sulyban 55—56 1/2 frt.

Szerkesztői üzenetek.

Pációsens. Helyben. Önt azzal rémíti valaki, hogy béka van a gyomrában s ön nem mer orvoshoz fordulni, mert attól fél, hogy igazat talál adni a laikus véleménynek s ön ezt nem bírná kiállani. Legyen nyugodt, nem hal abba az ember. Sokszor még az állatok sem, pedig tudvalevő, hogy az ember többet kibír, mint az állatok. Így pl. a Revue Scientifique azt írja, hogy egy állatseregletben nem rég kimult egy struccmadár, melynek gyomrában a következő tárgyakat találták: egy esernyőt darabjait, két kulcsot, melyek közül az egyik 12 cm. hosszú volt, egy fésűt, két darab szemet, egy selyem kendőt, három kavicsot, két üvegdarabot és egy szájhármónikát! Különbön konstataáltak, hogy a struccmadár nem gyomorhaj, hanem tüdőbetegség miatt mult ki.

K. K. (Debreczen.) Ugy látszik, hogy ön a ká-kán is göböt keres. Igazunk van?!

Analfabeta. (M-Liget.) Hogy ön tudjon új-ságot és főleg verset olvasni, ajánljuk, hogy tanuljon meg olvasni!

Érdeklődő. Az a kép, amelyet ön nemrégiben egy hetilapban látott, való tévyezen alapul. Ugyanis a Manche csatorna egyik öble elválasztja a híres brightoni tengeri fürdőt Rottingdean várostól. Az öblön keresztül most 5 km. hosszú villamos vasutat építenek 1 m. vágány szélességgel, 3 méternyire a rendes és 5 méternyire a magas dagály színvonala fölött, négy üreges oszlopra 10 m. magas állványt építettek és az oszlopok 8 keréken járnak. Az állvány felső síkjá 16.5 m. hosszú, 7.5 m. széles, elfér rajta 150 ember és köröskörül korlát húzódik. A felsíkon két 30 lóerejű villamos motor áll és ezek az üreges oszlopban elhelyezett tengely segítségével hajlják az oszlopok alján lévő kerekeket. A menetsebesség 10 km. úgy hogy a jármű az 5 kmnyi utat 30 perc alatt teszi meg. Az érdekes közlekedési vonatot jövő május bóbán adják át a forgalomnak.

Vitakedvelő. A legujabb kinrim ez:

„A mint elsült a puszka,
Halva feküdt Apuszka!”

Sarki Önnek nagyon különös fogalma van a »pegazusról«, hogy zabbal vagy szénával tartják. — Megesik azonban, hogy egyik másik poéta annyira nem jár kedvében, hogy a pegazus elkeseredésében lelöki hátról a lantját, szomorúan pengető lovatot midőn pl. ilyen verset ír:

Kinyilik már a tulipán,
Haragszik az öreg ispán
Hogy elszakadt az új istrán(g)
Talan szakadt még más is tán!?

CSARNOK

Egy detektiv regénye.

— **Ottolengui Rodrigótól** —

— A Debreczen saját fordítása —
(Folytatás.)

Nem szeretném, ha Miss Remsen kiséző nélkül maradna, azért kérem önt lehetőleg foglalkozzon eleget vele. Ö mint Seherezade, fog az ünnepen megjelenni.

Lekötelezett hive
Mitchel.

A jelmez kikölesönző, miután megmondtam neki, hogy detektiv vagyok s egy bűntényt nyomozok, kiszolgáltatta nekem ezen levelet. Q . . .

TIZEDIK FEJEZET.

Ali Baba és a negyven rabló.

Miután Barnes a naplókönyvet végig olvasta, a Mr. Van Rawlston házába sietett hol bejelentette magát, bevezették a Mr. Van Rawlston dolgozó szobájába.

— Mr. Van Rawlston, én detektiv vagyok, mondta Barnes s szeretnék a ma esti jelmez estélyen jelen lenni. Lehet, hogy kívánságom Ön előtt érthetetlennek s tolokodásszerűnek látszik, de ép az ön érdekében is óhajtanám én ezt.

— Ha kissé világosabban fejezné ki magát, nem lehetetlen, hogy hajlandó leszek kívánságának eleget tenni.

— Azt bizonyára felfolja Ön, hogy egy jelmez estély kissé mindig veszélyes mulatság, mert mindenféle emberek belopózkodhatnak reá, felelte Barnes s nekem most is alapos gyanúm vannak reá, hogy itt ma estére egy bűntényt terveznek.

— Tisztelt Uram! ez lehetetlen. Csupán ismerősöket engedünk be s minden vendéget demaszkirozzunk elébb, mielőtt beengednénk. És így bármennyire hálás vagyok is figyelemzetelésért, mégis úgy hiszem, hogy szolgáltatira nem lesz szükségem.

— Bocsánat Mr. Van Rawlston, de egy vakmerő tolvaj mégis belopózkodhat, bármint örködik is. Különbön arról is biztosítom Önt, hogy a közönséges gyanúnál többalapos okaim vannak a feltevésre. Már hetek óta figyelemmel kísértetek bizonyos gyanus személyeket, akiről tudom, hogy oly jelmezeket készítettek, melyek ép bele illesek az Ön ünnepélynek keretébe. Tudom azt is, hogy tervüket már annyira megérelelték, miszerint ha én itt nem vagyok, egy esetle több vendéget is megfognak lopni. Sőt lehet, hogy én sem gátlhatom meg tolvajságukat.

— Mégis hihetetlennek tűnik fel előttem, kéteskedett Van Rawlston, mert mint már mond am is, tudtom nélkül ide idegen nem férközhetik be.

— Mr. Van Rawlston természetesen nem tolhatom magamat erővel az ön nyakába, de ha ön holnap a rendőrséghez lesz kénytelen fordulni, akkor csak magára vessen, hogy a tolvajok néhány órával előnyben lesznek fellettünk. Én jó előre intettem önt, többet nem tehetek, magamat ajánlom. Barnes felalott, távozni akart, de Rawlston visszatartotta.

— Egy pillanatra még, mondta. Ha oly bizonyos ebben a dologban, akkor valóban okatlan volnék, ha ezekután segítségét vissza utasítanám. De mit tegyünk? Ehalasszuk az ünnepet?

— Semmi körülmények között Tartson mindent szigoruan titokban, senkinek se szóljon arról, amiket mondtam, nehogy a tolvaj neszed vegyen bármiről is. Tehát ha megengedi, elfogok jönni, én ismerem ezt a férfit, nem tévesztem el szem elől.

— Tehát meghívom, de akkor önnek is jel-

mezben kell megjelenni. Várjon csak, így lesz a legjobb!

Az ünnep rendezői egy egész halom ruhát rendeltek meg azok részére, akik különös jelmez nélkül jönnek, ebből szerezhethet ön is egyet.

— De milyen jelmez ez?

— Óh, mind egyforma! A negyven rabló jelmeze.

— No nem különös jelmez ez? kérte Barnes egész meglepetve.

— Óh nem! Mr. Mitchel találta ki. Azt mondta, hogy sokkal érdekesebb, mintha egyeseken dominó szalagjuk a keleti szultánok és pasák közt.

(Folyt. köv.)

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel és arany éremmel kitüntetve, — Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagy kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármennemű csúszóbántalmait, u. m.: **köszvény, oszú, rouma, ichia asthma** stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyben gyakrabban idültabb eseteknél is már egyszeri be-dörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszünteti.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 koron erősebb üveg két korona 40 fillér.

Főraktárak Budapesten: **TÖRÖK JÓZSEF** ur gyógyszerterében király-utca 12. és **dr. EGGER** A ur gyógyszerterében váci-körú 17. sz. — Ugyiszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerterében, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek
Ugyiszintén Debreczenben: **Dr. Rótschnek**
V. Emil és **Tóth Béla** urak gyógyszerterében.

SERSON C. H.

tapeta gyára **Sz Morva-Neustadtban.**

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy itt helyben Várad-utczán, a Bank-palotával szemben, t. Szalay ur házában úgy **Kolozsvárt**, Monostor-utca 9. sz

állandó tapeta raktárt

nyitottam,

hol mindég a legujabb gyártmányaim a legizlésesebb kivitelben találhatók.

Miután gyáramban a legolcsóbb tapeta is müizléssel van kiállítva, **olcsón** csinos tapetirozást eszközölhetek.

A tapetak hatása emelésére itt helyben papir-gyurmából megfelelő szines dombor díszletek készülnek, melyek alkalmazásával a szobák többé nem szines papirral bevont skatulyákhoz hasonlítanak.

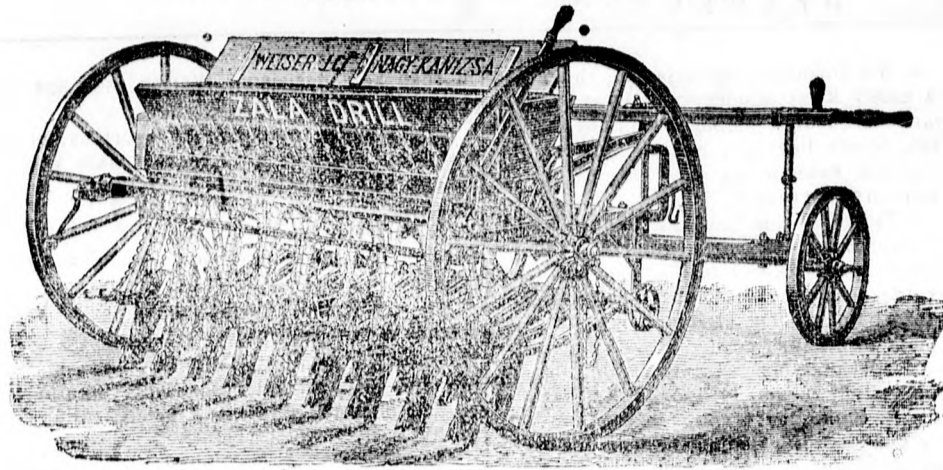
Főtörekvésem; szolid áron szolid munkával szolgálni, mit annyi-val inkább tehetek, mert a kiadási többlet, mit a tapeta árus kénytelen felszámítani, nálam a megrendelő javára elesik; de még a legujabb mintákban válogathat.

A n. é. közönség pártfogását kérve, szolid munkámért kezeskedem.

Serson C. H.

Egyuttal tudatom, hogy a helyes és izléses kivitelhez szükséges pótmunkákra, u. m.: fa- és márványutántzatok, tónusban való festésekre, ugy a menyeret szines kivitelére, helybeli festő **Horváth András** (főtér 1712. sz.) vállalkozott.

A legjobb vetőgép a „Zala-Drill”

bizonyítják ezt a hozzám sok számmal beérkezett előismerő nyilatkozatok, melyek eredetiben megtekinthetők. — Ezen **vetőgépek**, valamint minden egyéb

gazdasági eszközök, Sack-rendszerű egyes és kettős ekék raktáramban kaphatók.

Előnyös fizetési feltételek.
A t. gazdaközönség szives pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel

KLEIN JAKAB

Weiser J. C. gazdasági gépgyár
képviselője, Debreczenben.

Raktár főpiaz Szikszay-ház (a nagytőzsde udvarán)

Elvállal mindenféle *szobafestéseket*,
tapetirozásokat, *templomok festését*,
oltárook s szószékek aranyozását

a legművésziesebb

kivitelben.

MORVÁTH ANDRÁS
szoba- és templom-festő.

Lakásom: Fötér, 1712. sz. a.

a Tisza-palota
átellenében.

Specialista
Sérvkötőkben

Műlábak
művezek, orthopaedia
műfűzők elötték és ha-
nyag testtartásnak ré-
szére) **nyújtó és járógé-
pek** valamint minden-
nemű cs. és kir. szabad

sérvkötők
kiváló szolid kivitelben és
jótállás mellett készülnek

KELETI J.
BUDAPEST,
IV. Koronaherceg-utca 17.
orvos sebészeti műszerek
orthopaediai készülékek
gyártában.
Gyár: villamos beren-
dezés el IV. Rostély-
utca 15.
Nagy képes árjegyzékek ki-
vételre ingyen és bérmentve
küldetnek. Szegényebb
sorosúknak részlet-
fizetési mód is készítenek
gépek.

15 fióktelep.

Tavasza. 1897. Nyárra.

15 fióktelep.

Készen és mérték szerinti megrendelésre.

Alapítattott
1846-ban.

KASSOWITZ FÜLÖP

Alapítattott
1846-ban.

Magyarország legrégebb és legnagyobb

férfi, fiu- és gyermek-ruhák telepén,

Debreczen, fötér, a Hungáriával szemben

rendelhető és kapható készen minden versenyt kizárólag legolcsóbban férfi és gyermekruhák.

Bel- és külföldi szövetmintáimból saját felügyeletem alatt készíttetek mérték szerinti megrendelésre a legfinomabb öltönyöket 22 frttől kezdve feljebb választás szerint a legdivatosabb szabásban.

Czégem, melynek Magyarországon 15 telepe van, számos kiállításon kitüntetésben részesült.

Folyton nagy raktár

gyermekruha különlegességekben.

Nem tetsző megvásárolt árut kicserélek, vagy az értékét készpénzben visszafizetem.

Alólírottinak 14 évi működése a helybeli piacon elég biztosíték arra, hogy mindenki a legszolidabb és legpontosabb kiszolgálásban részesül.

Szives pártfogást kér, tisztelettel

15 fióktelep.

Fényes Mór

üzletvezető,

15 fióktelep.

Nyomatott Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában Debreczenben főpostával szemben.